

Obsah

1. Úvod	4
2. Základní profil Mariánskolázeňska	6
2.1 Správní členění.....	6
2.2 Územní struktura	7
2.3 Historické vymezení	8
3. Obyvatelstvo	12
3.1 Struktura obyvatel.....	12
3.1.1 Vzdělanostní struktura obyvatel	13
3.1.2 Věková struktura obyvatel	13
3.1.3 Příjmy obyvatel	15
3.2 Vývoj a pohyb obyvatel.....	16
3.3 Bytový fond.....	18
3.3.1 Současný stav bytového fondu Mariánskolázeňska	18
3.3.2 Rozvoj bydlení ve městech Mariánskolázeňska	21
4. Občanská vybavenost	23
4.1 Školství	23
4.2 Zdravotnictví	24
4.3 Sociální oblast	25
4.4 Kultura, sport, volný čas	26
5. Technická a dopravní infrastruktura	29
5.1 Dopravní infrastruktura	29
5.1.1 Silniční doprava	29
5.1.2 Městská doprava	30
5.1.3 Železniční doprava	30
5.1.4 Letecká doprava.....	31
5.2 Technická infrastruktura	32
6. Hospodářství	33
6.1 Zemědělská výroba	34
6.2 Průmyslová výroba	35
6.2.1 Průmyslové zóny Mariánskolázeňska	36
6.3 Stavebnictví	36
6.4 Služby.....	37
7. Trh práce a zaměstnanost	39
7.1 Struktura zaměstnanosti v regionu	39
7.2 Nezaměstnanost v regionu	40
8. Závěr	42
8.1 Shrnutí.....	42
8.2 Doporučení	43
9. Zdroje	44

Seznam tabulek

Tab. 1: Města a obce Mariánskolázeňska	4
Tab. 2: Správní členění Mariánskolázeňska	7
Tab. 3: Územní struktura Mariánskolázeňska	8
Tab. 4: Počet obyvatel Mariánskolázeňska	12
Tab. 5: Vzdělanostní struktura obyvatel Mariánskolázeňska	13
Tab. 6: Věková struktura obyvatel Mariánskolázeňska	14
Tab. 7: Mzdy v krajích a ČR	15
Tab. 8: Vývoj počtu obyvatel Mariánskolázeňska	16
Tab. 9: Migrace obyvatel Mariánskolázeňska	17
Tab. 10: Bytový fond Mariánskolázeňska	18
Tab. 11: Stáří domů Mariánskolázeňska	19
Tab. 12: Technické vybavení bytů Mariánskolázeňska	20
Tab. 13: Ukazatele úrovně bydlení Mariánskolázeňska	21
Tab. 14: Rozvoj bydlení ve městě Mariánské Lázně	21
Tab. 15: Rozvoj bydlení ve městě Lázně Kynžvart	22
Tab. 16: Rozvoj bydlení ve městě Planá	22
Tab. 17: Školská zařízení Mariánskolázeňska	23
Tab. 18: Zdravotnická zařízení Mariánskolázeňska	24
Tab. 19: Sociální zařízení Mariánskolázeňska	26
Tab. 20: Kulturní zařízení Mariánskolázeňska	27
Tab. 21: Sportovní zařízení Mariánskolázeňska	28
Tab. 22: Technická infrastruktura Mariánskolázeňska	32
Tab. 23: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti	33
Tab. 24: Podnikatelské subjekty podle právní formy	34
Tab. 26: Největší zaměstnavatelé Mariánskolázeňska	39
Tab. 27: Nezaměstnanost na Mariánskolázeňsku	40
Tab. 28: Souhrnné informace o Mariánskolázeňsku	42

Seznam obrázků

Obr. 1: Města a obce Mariánskolázeňska	5
Obr. 2: Umístění Mariánskolázeňska vzhledem k České republice	6
Obr. 3: Silniční a dálniční síť ČR	30
Obr. 4: Železniční síť ČR	31

1. ÚVOD

Účelem socio-ekonomické analýzy Mariánskolázeňska je zmapování a vyhodnocení stavu a vývoje všech klíčových složek rozvoje regionu včetně specifických příčin. Vypracovaná analýza tedy bude sloužit jako argumentační základna pro rozhodování jednotlivých subjektů v regionu v zásadních rozvojových otázkách.

Obsahem tohoto dokumentu je demografická, sociální i ekonomická analýza Mariánskolázeňska. Pojem Mariánskolázeňsko je přitom možné vymezit ve dvou rovinách.

- **Mikroregion Mariánskolázeňsko** – územní vymezení bez právní subjektivity,
- **Mariánskolázeňsko** – dobrovolný svazek obcí s právní subjektivitou.

Tab. 1: Města a obce Mariánskolázeňska

Znak	Území	Člen mikroregionu Mariánskolázeňsko (bez právní subjektivity)	Člen Mariánskolázeňska, dobrovolného svazku obcí (s právní subjektivitou)
	Dolní Žandov	ano	ano
	Drmoul	ano	ano
	Chodová Planá	ano	ne
	Lázně Kynžvart	ano	ano
	Lestkov	ano	ne
	Lipová	ano	ne
	Mariánské Lázně	ano	ne
	Ovesné Kladruby	ne	ne
	Planá	ano	ne
	Stará Voda	ano	ano
	Trstěnice	ano	ne
	Tři Sekery	ano	ano
	Valy	ano	ano
	Velká Hleďsebe	ano	ano
	Vlkovice	ano	ne
	Zádub-Závišín	ano	ne

2. ZÁKLADNÍ PROFIL MARIÁNSKOLÁZEŇSKA

2.1 SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ

Mikroregion Mariánskolázeňsko se nachází v **západních Čechách** při hranici se Spolkovou republikou Německo (stát Bavorsko). Zasahuje do střední a jižní části okresu Cheb (**Karlovarský kraj**) a severní části okresu Tachov (**Plzeňský kraj**).

Obr. 2: Umístění Mariánskolázeňska vzhledem k České republice

Celková rozloha analyzovaného regionu Mariánskolázeňsko činí **více než 48 tis. ha**, žije zde **přes 30 tis. obyvatel** a průměrná hustota obyvatel činí 64 obyvatel na 1 km². Sídla v regionu mají převážně statut obce (celkem 12 z nich), pouze tři jsou městy (Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně a Planá), Chodová Planá je městysem. Rozmístění sídel v krajině je dáno zejména historickými okolnostmi (strážní funkce od Chodovoplánska po Kynžvartsko, vznik v souvislosti s těžbou či využívání přírodních zdrojů - Tři Sekery, Chodovoplánsko, Mariánské Lázně) a trasou bývalé obchodní zemské stezky z Bavorska do Čech. Dotváření sídelní struktury ve 2. polovině 20. století se vyznačovalo řízeným zánikem (v některých případech i likvidací) řady sídel v blízkosti hranic Čech s Německem (např. části obcí Stará Voda, Dolní Žandov, Tři Sekery a Lipová).

Tab. 2: Správní členění Mariánskolázeňska

Území	Plocha správního území (ha)	Hustota obyvatel (obyv./km ²)	Status	Okres	Kraj
Dolní Žandov	4 132	29	obec	Cheb	Karlovarský
Drmoul	637	134	obec	Cheb	Karlovarský
Chodová Planá	5 527	32	městys	Tachov	Plzeňský
Lázně Kynžvart	3 258	49	město	Cheb	Karlovarský
Lestkov	3 874	10	obec	Tachov	Plzeňský
Lipová	4 579	14	obec	Cheb	Karlovarský
Mariánské Lázně	5 181	269	město	Cheb	Karlovarský
Ovesné Kladruby	1 808	7	obec	Cheb	Karlovarský
Planá	6 254	89	město	Tachov	Plzeňský
Stará Voda	5 403	9	obec	Cheb	Karlovarský
Trstěnice	1 550	23	obec	Cheb	Karlovarský
Tři Sekery	4 125	20	obec	Cheb	Karlovarský
Valy	429	89	obec	Cheb	Karlovarský
Velká Hleďsebe	455	476	obec	Cheb	Karlovarský
Vlkovice	492	26	obec	Cheb	Karlovarský
Zádub-Závišín	632	46	obec	Cheb	Karlovarský

Zdroj: ČSÚ¹ (31.12.2007)

2.2 ÚZEMNÍ STRUKTURA

Celková rozloha Mariánskolázeňska je 48 336 ha, z toho zemědělská půda tvoří 20 428 ha (47,11% z celkové rozlohy regionu). Z hlediska jednotlivých měst a obcí zaujímá největší rozlohu město Planá (6 254 ha, což je 12,9% rozlohy regionu), následuje Chodová Planá (5 527 ha – 11,4%), Stará Voda (5 403 ha – 11,2%) a Mariánské Lázně (5 181 – 10,7%). Naopak nejmenší obcí jsou Valy s 429 ha (0,9% rozlohy regionu), Velká Hleďsebe s 455 ha (0,9%) a Vlkovice s 492 ha (1,0%).

¹ Český statistický úřad

Tab. 3: Územní struktura Mariánskolázeňska

Území	Orná půda (ha)	Zahrady (ha)	Ovocné sady (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Zemědělská půda (ha)	Lesní půda (ha)	Vodní plochy (ha)	Zastavěné plochy (ha)	Ostatní plochy (ha)	Celková výměra pozemku (ha)
Dolní Žandov	774	33	5	1 009	1 820	1 825	35	23	429	4 132
Drmoul	166	16	0	181	363	148	36	12	78	637
Chodová Planá	1 882	39	8	1 124	3 053	1 817	211	47	398	5 527
Lázně Kynžvart	293	20	2	467	782	2 114	39	19	304	3 258
Lestkov	1 423	28	2	623	2 076	1 588	25	22	163	3 874
Lipová	1 816	39	8	736	2 598	1 664	31	25	260	4 579
Mariánské lázně	188	91	0	470	749	3 592	113	117	609	5 181
Ovesné Kladruby	540	3	0	231	774	809	98	5	122	1 808
Planá	2 343	71	17	890	3 322	2 200	142	75	515	6 254
Stará Voda	716	15	0	945	1 677	3 471	20	21	213	5 403
Trstěnice	454	9	0	486	950	324	58	11	207	1 550
Tři Sekery	497	17	0	577	1 092	2 765	26	20	223	4 125
Valy	32	8	0	43	84	308	3	4	30	429
Velká Hleďsebe	223	26	0	54	302	1	5	31	116	455
Vlkovice	134	4	0	206	344	82	12	5	49	492
Zádub-Závišín	104	9	0	329	442	62	41	8	80	632
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	11 585	428	42	8 371	20 428	22 770	895	445	3 796	48 336
%	23,97 %	0,89 %	0,09 %	17,32 %	42,26 %	47,11 %	1,85 %	0,92 %	7,85 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (31.12.2007)

2.3 HISTORICKÉ VYMEZENÍ

Dolní Žandov

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1197, kdy ves daroval vévoda Jindřich Břetislav tepelskému klášteru. Někdy mezi rokem 1261-1278 byl Žandov povýšen na město. Mezi zdejší pamětihodnosti je možné zařadit Kostel svatého Michaela, Smírčí kříž před severní obvodovou zdí kostela nebo Sochu svatého Antonína Paduánského.

Drmoul

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1479. Mezi pamětihodnosti patří Kostel svatého Josefa, Židovské domy či Židovský hřbitov.

Chodová Planá

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1316. V době Přemyslovců byla Chodová Planá s pásmem chodských vesnic spravována z hradu v Tachově. Až později král Jan Lucemburský ve finanční tísní pronajímal hrad Tachov a s ním i obce k němu patřící. Za Karla IV. patřila Chodová Planá dokonce třem majitelům. Zajímavým zastavením je poutní kostel na Pístově a blízký památník padlým na trase pochodu smrti.

Lázně Kynžvart

Historie Kynžvartu sahá do 2. poloviny 13. století. Tehdy nechal Přemysl Otakar II. na strmém ostrohu postavit hrad, jehož zříceniny jsou nad městem dodnes. V průběhu dalších 340 let se na kynžvartském panství vystřídal 29 pánů - příslušníků deseti šlechtických rodů. Od roku 1623 však patřilo panství Metternichům a to až do roku 1945. A právě rod Metternichů se zasloužil o založení zdejších lázní.

Prameny se začaly využívat k léčebným účelům v roce 1822. Ačkoliv jich tehdy bylo 16, v současnosti se využívají jen čtyři. Řada z nich totiž zanikla jednak díky tektonické činnosti, jednak kvůli špatnému hospodaření. Dnes se v lázních intenzivně využívají dva prameny, které vyvěrají přímo v areálu. Jeden má název Richard - to je ten, který se transportoval do Evropy a druhý je minerální voda Helena, která se používá převážně na výplachy nosu a sliznice, a dnes se v lázních léčí děti s onemocněním dýchacích cest a s nemocemi kožními. Dospělí pacienti se tu léčili do roku 1950.

Lestkov

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1257. V minulosti byla městem. Mezi pamětihodnosti lze uvést Kostel svatého Prokopa, Sochu svatého Antonína Paduánského, Sochu svatého Dominika na návsi, Smírčí kříž u silnice na Domaslav, Radnici a původně též kostel svatého Jana Křtitele (zřícen po roce 1969, v roce 1980 vyjmut ze seznamu památek NPÚ²).

Lipová

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1785. Mezi zajímavosti patří Skanzen Doubrava a Vesnická památková zóna Dolní Lažany.

Mariánské lázně

Místo, kde dnes leží druhé největší lázeňské město, Mariánské Lázně, bylo v dávných dobách plné bažin a zcela pusté. V roce 1197 je založil mocný šlechtic a opat kláštera v Teplé - Hroznata, pod jehož správou patřil i pozemek dnešních lázní. Mniši byli také první, kteří zaznamenali slaný pramen v lesích a dokonce se snažili zde těžit sůl. V Mariánských Lázních a okolí vyvěrá na 100 minerálních pramenů s obsahem oxidu uhličitého a minerálních solí, z nichž je zachyceno a využíváno 53 pramenů.

Mariánské Lázně se staly také dějištěm několika politických jednání. V září 1899 se zde živě rozhodovalo v záležitostech předcházejících vzniku búrské války v jižní Africe. Dne 16. srpna 1904 se v Hotelu Nové Lázně sešli při oficiálním setkání císař František Josef I. a anglický král Edward VII. Král Edward VII. zemřel v roce 1910, poté následovalo období první světové války a další rozvoj lázní byl pozastaven.

Po první světové válce a vzniku Československé republiky se do lázní opět vrátili hosté. Prudký růst dopravy přilákal další návštěvníky a lázně musely řešit ubytovací problémy. Záhy však přišla ekonomická krize, která další rozvoj města zastavila. Druhá světová válka naštěstí město téměř ušetřila

---

² Národní památkový ústav

a tak lázeňský ráz města zůstal zachován. Po poválečném odsunu německých obyvatel a po výměně obyvatelstva se Mariánské Lázně staly chátrajícím městem. Obrat nastal až po roce 1989. Za posledních 15 let zde došlo k velkému pokroku.

Ovesné Kladruby

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1363.

Planá

Město Planá se rozkládá 11 km severovýchodně od Tachova v krajině položené na rozhraní historického Chebska, Tachovska a Tepelska. Počátky osídlení, doložené nálezem zlomku dvou zásobnic při severním okraji města, sahají již do 9. století. Systematický archeologický výzkum provedený v kostele sv. Petra a Pavla na konci 70. let 20. stol. prokázal, že v místech svatyně leželo již v 10. a 11. stol. slovanské sídliště. Ve 12. stol. se zde rozkládalo pohřebiště, na němž byl patrně v místech starší dřevěné svatyně vybudován na poč. 13. stol. dnešní kostelík. První písemná zmínka o městě je z roku 1219.

Stará Voda

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1380.

Trstěnice

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1367. Nachází se zde Kostel svatého Víta.

Tři Sekery

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1555. Nachází se zde Kostel Čtrnácti svatých pomocníků.

Valy

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1788.

Velká Hleďsebe

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1587. V letech 1976 - 1990 byla obec součástí nedalekých Mariánských Lázní, s nimiž je spojovala trolejbusová trať a četné autobusové linky. Součástí obce je rozsáhlý areál bývalých kasáren Klimentov, vybudovaný v padesátých letech a vojáky opuštěný v roce 2004. Jeho kapacita byla 2500 vojáků, zařazených do pěších, tankových, raketových uskupení. Součástí byly i jednotky PtP³ a vně kasáren řada obytných domů pro vojáky z povolání.

Vlkovice

Vlkovice existovaly zřejmě již ve 12. stol. za doby opata Hroznaty, ale poprvé jsou zmiňovány až 23. května 1273 v soupise majetků tepelského kláštera pod jménem „Vulcouici“. Obec vznikla na staré stezce spojující Cheb s klášterem v Teplé. V roce 1960 zanikl okres Mariánské Lázně a Vlkovice se staly jednou z „nejzapadlejších“ obcí okresu Cheb. Od roku 1961 je součástí obce také Martinov, dříve osada obce Pístov. Od 1. dubna 1976 se Vlkovice staly součástí blízkých Mariánských Lázní, opět se osamostatnily 24. listopadu 1990.

---

³ Pomocné technické prapory

Zádub-Závišín

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1273.

Krajinu Mariánskolázeňska dotvářejí památky na doby minulé. Národní kulturní památkou je metternichovský Zámek Kynžvart u Lázní Kynžvart, lázeňskou architekturou se pyšní Mariánské Lázně, bez zajímavosti není ani areál pivovaru Chodovar v Chodové Plané nebo romantická železniční trať Mariánské Lázně - Karlovy Vary. Kostely v obcích a městech reprezentují téměř všechny stavební slohy a na území Mariánskolázeňska nacházíme připomínky tisíciletého osídlení (zříceniny hradů, vojenská ležení, mlýny, pozůstatky důlní činnosti, smírčí kříže, boží muka).

Lidová architektura tzv. chebského typu, která se dochovala v mnoha obcích na Mariánskolázeňsku, patří mezi nejzajímavější památky hrázděných venkovských usedlostí v Evropě. Chebský statek je tvořen dvorem obklopeným pravoúhle uspořádanými budovami (obytný chlévový dům, kolna, chlév, stodola), z nichž bohatě zdobené štíty mívají zejména obytné domy a kolny.

3. OBYVATELSTVO

Důležitým faktorem kvantitativního i kvalitativního rozvoje sociální i podnikatelské infrastruktury je vývoj početního stavu obyvatelstva daného regionu. Stručná demografická charakteristika území má za cíl nastínit základní trendy ve vývoji a struktuře zdejšího obyvatelstva a budoucí potenciál lidských zdrojů v této oblasti.

3.1 STRUKTURA OBYVATEL

Podle statistických údajů měl region Mariánskolázeňska k 31. 12. 2007 celkem 30 694 obyvatel (z toho 15 735 žen), přičemž 22 978 obyvatel patří do kraje Karlovarského a 7 716 obyvatel do kraje Plzeňského. Největší počet obyvatel v regionu má trvalé bydliště **ve městě Mariánské lázně** (45 % obyvatel Mariánskolázeňska), dále pak ve městě Planá (18 % obyvatel) a obci Velká Hleďsebe (7,06 % obyvatel). Naopak nejméně lidí žije **v obci Ovesné Kladruby** (0,41 % obyvatel Mariánskolázeňska), Vlkovice (0,42 % obyvatel) a Zádub-Závišín (0,95 % obyvatel).

Tab. 4: Počet obyvatel Mariánskolázeňska

Území	muži	ženy	Počet obyvatel
Dolní Žandov	617	594	1 211
Drmoul	417	435	852
Chodová Planá	907	879	1 786
Lázně Kynžvart	780	812	1 592
Lestkov	214	177	391
Lipová	326	319	645
Mariánské Lázně	6 537	7 378	13 915
Ovesné Kladruby	60	66	126
Planá	2 733	2 806	5 539
Stará Voda	253	221	474
Trstěnice	184	167	351
Tři Sekery	438	405	843
Valy	182	198	380
Velká Hleďsebe	1 088	1 078	2 166
Vlkovice	63	67	130
Zádub-Závišín	160	133	293
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	14 959	15 735	30 694
%	48,74 %	51,26 %	100 %
Česká republika	5 082 934	5 298 196	10 381 130
%	48,96 %	51,04 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (31.12.2007)

Zastoupení obou pohlaví je v populaci Mariánskolázeňska obdobné jako v České republice, tzn. že v regionu nepatrně převažují ženy (51,26 %) nad muži (48,96 %).

3.1.1 Vzdělanostní struktura obyvatel

Znalosti, schopnosti a dovednosti všech forem hrají v ekonomice rozhodující úlohu. Země, které rozvíjí a efektivně řídí své znalostní zdroje, prosperují lépe. **Kvalita lidských zdrojů** je hodnocena především na základě analýzy dosažené vzdělanostní úrovně. Vyčerpávajícím způsobem je možné zjistit vzdělanostní strukturu populace pouze při Sčítání lidu, domů a bytů. Poslední sčítání proběhlo v roce 2001 a jeho výsledky v oblasti vzdělání populace regionu starší 15-ti let zachycuje následující tabulka.

Tab. 5: Vzdělanostní struktura obyvatel Mariánskolázeňska

Území	bez vzdělání	základní vč. Neukončeného	vyučení a stř. odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysokoškolské	nezjištěné vzdělání	Obyvatelstvo 15leté a starší
Dolní Žandov	10	270	394	204	20	42	17	957
Drmoul	3	159	280	149	16	23	2	632
Chodová Planá	5	503	644	236	22	42	23	1 475
Lázně Kynžvart	5	406	510	307	42	54	45	1 369
Lestkov	5	116	120	31	1	5	14	292
Lipová	3	153	208	61	7	12	4	448
Mariánské Lázně	28	2 580	4 496	3 499	661	1 139	240	12 643
Ovesné Kladruby	3	40	41	11	0	2	1	98
Planá	33	1 151	1 680	1 045	146	302	64	4 421
Stará Voda	3	131	136	68	13	14	2	367
Trstěnice	1	120	122	31	3	2	9	288
Tři Sekery	1	165	263	111	17	21	6	584
Valy	0	71	110	63	7	9	3	263
Velká Hleďsebe	5	392	713	414	69	145	30	1 768
Vlkovice	1	40	52	13	0	4	4	114
Zádub-Závišín	0	50	77	44	9	13	28	221
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	106	6 347	9 846	6 287	1 033	1 829	492	25 940
%	0,41 %	24,47 %	37,96 %	24,24 %	3,98 %	7,05 %	1,90 %	100 %
Česká republika	37 932	1 975 109	3 255 400	2 134 917	296 254	762 459	113 127	8 575 198
%	0,44 %	23,03 %	37,96 %	24,90 %	3,45 %	8,89 %	1,32 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001)

Region Mariánskolázeňska má ve srovnání s Českou republikou **nízký podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva**. Zjištěná vzdělanostní struktura je důsledkem migrace obyvatelstva z obcí za pracovními příležitostmi do hospodářsky rozvinutějších oblastí (Plzeň, Praha) v uplynulém období.

3.1.2 Věková struktura obyvatel

S rozvojem každé oblasti je úzce propojena věková struktura obyvatel dané lokality. Různé věkové skupiny obyvatel preferují odlišný životní styl, způsob podnikání a podnikatelských aktivit, stejně tak jako

vyžadují odlišnou sociální a volnočasovou infrastrukturu. Vývoj věkových skupin obyvatelstva je přitom závislý na stavu a rozvoji společnosti a jejím reprodukčním chování.

Tab. 6: Věková struktura obyvatel Mariánskolázeňska

Území	0-14	15-64	65+	Celkem	Index stáří
Dolní Žandov	184	897	130	1 211	71
Drmoul	133	616	103	852	77
Chodová Planá	277	1 327	182	1 786	66
Lázně Kynžvart	210	1 157	225	1 592	107
Lestkov	60	275	56	391	93
Lipová	105	463	77	645	73
Mariánské Lázně	1 687	9 940	2 288	13 915	136
Ovesné Kladruby	24	92	10	126	42
Planá	810	4 043	686	5 539	85
Stará Voda	97	343	34	474	35
Trstěnice	44	269	38	351	86
Tři Sekery	132	614	97	843	73
Valy	41	292	47	380	115
Velká Hleďsebe	276	1 600	290	2 166	105
Vlkovice	14	98	18	130	129
Zádub-Závišín	30	219	44	293	147
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	4 124	22 245	4 325	30 694	105
%	13,44 %	72,47 %	14,09 %	100 %	-
Česká republika	1 476 923	7 170 017	1 512 834	10 381 130	102
%	14,23 %	69,07 %	14,57 %	100 %	-

Zdroj: ČSÚ (31.12.2007)

Na Mariánskolázeňsku je celkem **22 245 obyvatel (72,47 % z celkového počtu) ve věku 15 až 64 let**, tedy v produktivním věku. Nejvíce je jich samozřejmě ve městě Mariánské Lázně (9 940, tj. 44,68 %) a v Plané (4 043, tj. 18,18 %), z obcí pak ve Velké Hleďsebi (1 600, tj. 7,19 %). Nejméně obyvatel v produktivním věku je logicky v nejmenších obcích regionu, tedy v Ovesných Kladruších (92, tj. 0,41 %) a ve Vlkovicích (98, tj. 0,44 %).

Index stáří vyjadřuje počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0 – 14 let. Vlivem demografického stárnutí dosahuje index stáří Mariánskolázeňska hodnoty 105, což přesahuje hodnotu indexu stáří České republiky (102) a svědčí o **stárnoucí populaci regionu**. Nejvyšší hodnota indexu stáří je v obci Zádub-Závišín (147), kde na 30 dětí připadá 44 seniorů. Dále následuje město Mariánské Lázně s indexem stáří na hodnotě 136 a obec Vlkovice se 14 dětmi a 18 seniory (index stáří je 129). Naproti tomu nejmenší podíl seniorů v populaci má obec Stará Voda (34 seniorů a 97 dětí, index stáří je 35) a obec Ovesné Kladruby (10 seniorů a 24 dětí, index stáří je 42). V Obci Velká Hleďsebe je index stáří 105, na 276 dětí zde připadá 290 seniorů.

3.1.3 Příjmy obyvatel

Průměrnou měsíční mzdu zaměstnanců jednotlivých krajů zachycuje následující tabulka, ze které je zřejmé, že průměrná mzda v Karlovarském kraji je nejnižší v České republice.

Tab. 7: Mzdy v krajích a ČR

	Mzdové prostředky bez OON ⁴ celkem		Průměrná měsíční mzda zaměstnance			
			fyzické osoby		přepočtené osoby	
	tis. Kč	index 2008/2007	Kč	index 2008/2007	Kč	index 2008/2007
Hl. město Praha	82 583 058	112,3	28 635	110,8	29 686	110,9
Středočeský	19 650 351	111,9	22 116	110,7	22 720	110,3
Jihočeský	9 400 644	112,0	19 195	108,6	19 842	108,7
Plzeňský	9 785 416	110,2	20 303	109,9	20 890	110,5
Karlovarský	3 898 336	109,6	18 361	109,0	18 912	108,9
Ústecký	11 175 950	110,4	19 934	109,0	20 415	108,9
Liberecký	6 801 103	106,4	20 149	109,1	20 726	109,1
Královéhradecký	7 922 432	108,9	19 139	109,9	19 791	109,9
Pardubický	7 720 494	111,6	19 047	111,1	19 634	110,9
Vysočina	7 941 280	110,5	19 285	110,1	19 738	110,0
Jihomoravský	20 680 183	111,4	20 568	111,3	21 302	111,3
Olomoucký	8 446 326	109,7	18 765	109,3	19 354	109,1
Zlínský	8 906 181	111,4	19 287	110,2	19 799	110,1
Moravskoslezský	20 440 811	112,8	20 463	109,9	20 960	109,8
Česká republika	225 352 566	111,4	22 531	110,4	23 235	110,4

Zdroj: ČSÚ (1. čtvrtletí 2008)

⁴ Ostatní osobní náklady (peníze vyplacené na základě dohod o provedení práce a o pracovní činnosti, odstupné, atd.)

3.2 VÝVOJ A POHYB OBYVATEL

Demografický vývoj území ve 20. století potvrzuje obecně známý demografický vývoj sídel v bývalých Sudetech. Stabilizovaný počet obyvatel v první polovině století prudce poklesl obchodem německého obyvatelstva po skončení 2. světové války a i když pozvolna stoupá, většinou nedosáhl ještě původního stavu.

Tab. 8: Vývoj počtu obyvatel Mariánskolázeňska

Území	1991	2005	2006	2007
Dolní Žandov	1 146	1 202	1 183	1 211
Drmoul	726	813	835	852
Chodová Planá	1 685	1 791	1 787	1 786
Lázně Kynžvart	1 637	1 631	1 612	1 592
Lestkov	338	382	381	391
Lipová	563	627	637	645
Mariánské Lázně	15 412	14 026	13 872	13 915
Ovesné Kladruby	105	116	121	126
Planá	5 067	5 459	5 486	5 539
Stará Voda	380	495	467	474
Trstěnice	371	339	336	351
Tři Sekery	649	805	830	843
Valy	296	352	377	380
Velká Hleďsebe	2 152	2 192	2 168	2 166
Vlkovice	129	128	131	130
Zádub-Závišín	250	273	282	293
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	30 906	30 631	30 505	30 694
rozdíl předchozího roku	-275	-126	189	
Česká republika	10 312 548	10 251 079	10 287 189	10 381 130
rozdíl předchozího roku	-61 469	36 110	93 941	

Zdroj: ČSÚ (1991, 2005, 2006, 2007)

Stejně jako v jiných regionech České republiky lze i na Mariánskolázeňsku pozorovat **nepříznivé demografické trendy**, které vedou k postupnému úbytku obyvatel v regionu. Zatímco v roce 1991 zde žilo 30 906 obyvatel, v roce 2006 to bylo pouze 30 505 občanů. V loňském roce se situace mírně zlepšila a celkový počet obyvatel k 31. 12. 2007 činil 30 694, což je sice o 189 lidí více než v roce 2006, oproti roku 1991 je však hodnota stále o 212 obyvatel nižší. K poklesu obyvatel došlo zejména ve městě Lázně Kynžvart a v Mariánských lázních, v obcích regionu došlo ve sledovaném období vesměs k navýšení počtu obyvatel. Jednou z příčin může být migrace obyvatel z těchto měst za bydlením do přilehlých venkovských oblastí.

Tab. 9: Migrace obyvatel Mariánskolázeňska

Název města / obce	2006			2007		
	přirozená	stěhováním	celková	přirozená	stěhováním	celková
Dolní Žandov	8	-27	-19	4	24	28
Drmoul	-1	23	22	10	7	17
Chodová Planá	10	-14	-4	2	-3	-1
Lázně Kynžvart	2	-21	-19	-9	-11	-20
Lestkov	-3	2	-1	-1	11	10
Lipová	-1	11	10	5	3	8
Mariánské Lázně	-40	-114	-154	-29	72	43
Ovesné Kladruby	-1	6	5	0	5	5
Planá	7	20	27	11	42	53
Stará Voda	1	-29	-28	3	4	7
Trstěnice	-2	-1	-3	4	11	15
Tři Sekery	2	23	25	3	10	13
Valy	1	24	25	-3	6	3
Velká Hleďsebe	-3	-21	-24	0	-2	-2
Vlkovice	0	3	3	0	-1	-1
Zádub-Závišín	-1	10	9	0	11	11
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	-21	-105	-126	0	189	189
%	16,67 %	83,33 %	100 %	0 %	100 %	100 %
Česká republika	1 390	34 720	36 110	9 996	83 945	93 941
%	3,85 %	96,15 %	100 %	10,64 %	89,36 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (2006, 2007)

V roce 2006 klesl počet obyvatel Mariánskolázeňska převážně díky vysokému počtu vystěhovaných obyvatel (83,3 %), přirozený úbytek se podílel na poklesu obyvatel v daleko menší míře (16,6 %). V roce 2007 se počet narozených v regionu rovnal počtu zemřelých, takže zvýšení počtu obyvatel v regionu bylo způsobeno vyšším podílem přistěhovaných občanů.

3.3 BYTOVÝ FOND

3.3.1 Současný stav bytového fondu Mariánskolázeňska

Sčítání lidu, domů a bytů 2001 (SLDB) obsahuje relativně rozsáhlé a podrobné informace o domovním a bytovém fondu a o úrovni bydlení rodin a domácností. Celkový počet bytů v regionu i jejich rozložení v jednotlivých obcích zachycuje následující tabulka, která vychází právě ze SLDB 2001.

Tab. 10: Bytový fond Mariánskolázeňska

Území	Byty obydlené	- v rodinných domech	- v bytových domech	Byty neobydlené v obydlených domech	Byty neobydlené v neobydlených domech	Byty úhrnem
Dolní Žandov	406	217	183	12	43	461
Drmoul	252	250	0	4	17	273
Chodová Planá	613	331	275	12	74	699
Lázně Kynžvart	613	202	326	28	28	669
Lestkov	123	89	34	0	45	168
Lipová	181	149	26	3	43	227
Mariánské Lázně	5 990	780	5 120	410	97	6 497
Ovesné Kladruby	45	35	9	1	2	48
Planá	1 965	732	1 149	105	106	2 176
Stará Voda	135	109	20	1	14	150
Trstěnice	114	72	41	2	6	122
Tři Sekery	222	177	35	5	31	258
Valy	106	97	8	1	7	114
Velká Hleďsebe	730	419	309	17	34	781
Vlkovice	38	31	7	1	10	49
Zádub-Závišín	89	87	0	0	18	107
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	11 622	3 777	7 542	602	575	12 799
%	90,80 %	29,51 %	58,93 %	4,70 %	4,49 %	100 %
Česká republika	3 827 678	1 632 131	2 160 730	185 319	353 296	4 366 293
%	87,66 %	37,38 %	49,49 %	4,24 %	8,09 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001)

Jednou z důležitých charakteristik domovního fondu je druh budovy. Rodinné domy jsou definovány jako domy sloužící k rodinnému bydlení s maximálně třemi samostatnými byty, nejvíce dvěma nadzemními a jedním pozemním podlažím a podkrovím. Podíl rodinných domů na domovním fondu se liší ve městech a obcích. Města mají nižší podíl rodinných domů v domovním fondu a obce naopak více.

Tab. 11: Stáří domů Mariánskolázeňska

Území	Domy postavené				Domy celkem
	do 1919	1920 - 1945	1946 - 1980	1981 - 2001	
Dolní Žandov	57	59	57	67	282
Drmoul	29	60	43	73	222
Chodová Planá	67	53	99	129	424
Lázně Kynžvart	56	49	65	56	253
Lestkov	28	29	19	12	141
Lipová	24	29	65	33	195
Mariánské Lázně	334	247	418	286	1379
Ovesné Kladruby	15	16	4	2	40
Planá	151	185	236	223	910
Stará Voda	18	30	28	35	125
Trstěnice	15	16	24	21	84
Tři Sekery	44	45	34	46	203
Valy	15	17	19	37	96
Velká Hleďsebe	69	95	146	82	429
Vlkovice	15	5	9	3	41
Zádub-Závišín	20	26	10	25	101
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	957	961	1 276	1 130	4 925
%	19,43 %	19,51 %	25,91 %	22,94 %	100 %
Česká republika	260 357	320 902	637 736	388 380	1 969 018
%	13,22 %	16,30 %	32,39 %	19,72 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001)

O stavu bytového fondu z velké míry vypovídá také stáří jednotlivých domů v daných městech a obcích regionu. Do roku 1919 bylo nejvíce domů postaveno v Mariánských Lázních (334), nejméně v obci Ovesné Kladruby, Trstěnice a Valy (15). Největší podíl domů postavených do roku 1919 vzhledem k celkovému počtu domů má obec Ovesné Kladruby (15, tj. 37,50 %), nejméně má obec Lipová (12, tj. 12,3 %).

V letech 1981 až 2001 bylo opět nejvíce domů postaveno v Mariánských Lázních (286), nicméně k poměrně velké výstavbě došlo také ve městě Planá (223) a městysi Chodová Planá (129). Mezi obcemi jsou z hlediska výstavby domů v letech 1981 až 2001 na předních místech Velká Hleďsebe (82), Drmoul (73) a Dolní Žandov (67).

Tab. 12: Technické vybavení bytů Mariánskolázeňska

Název města / obce	Plyn v bytě	Vodovod v bytě	Vlastní splachovací záchod	Vlastní koupelna, sprchový kout	Ústřední topení	Etážové topení	Obydlené byty úhrnem
Dolní Žandov	112	403	390	393	316	32	406
Drmoul	158	251	229	229	230	0	252
Chodová Planá	230	607	595	591	453	48	613
Lázně Kynžvart	246	609	606	605	478	72	613
Lestkov	1	114	107	106	85	1	123
Lipová	11	173	171	171	131	8	181
Mariánské Lázně	4 115	5 952	5 886	5 841	4 152	723	5 990
Ovesné Kladruby	3	39	40	39	20	3	45
Planá	1 102	1 941	1 910	1 904	1 412	223	1 965
Stará Voda	53	130	125	124	81	27	135
Trstěnice	0	112	108	110	67	13	114
Tři Sekery	21	218	200	208	143	19	222
Valy	39	106	102	100	88	5	106
Velká Hleďsebe	345	724	707	707	628	41	730
Vlkovice	0	37	33	33	21	7	38
Zádub-Závišín	31	88	86	85	76	3	89
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	6 467	11 504	11 295	11 246	8 381	1 225	11 622
%	55,64 %	98,98 %	97,19 %	96,76 %	72,11 %	10,54 %	100 %
Česká republika	2 453 702	3 770 500	3 650 028	3 678 207	2 816 000	311 314	3 827 678
%	64,10 %	98,51 %	95,36 %	96,09 %	73,57 %	8,13 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001)

Technické vybavení domů se v posledních letech zlepšovalo. Na zvyšování úrovně vybavenosti se podílí nejen nová výstavba, ale zároveň poměrně rozsáhlá modernizace domů.

Tab. 13: Ukazatele úrovně bydlení Mariánskolázeňska

Název města / obce	Osob na byt	Osob na obytnou místnost 8+m ²	Obytné plochy na byt	Obytné plochy na osobu	Obytných místností na byt
Dolní Žandov	2,89	0,99	55,07	18,70	2,98
Drmoul	2,97	0,87	69,23	23,23	3,41
Chodová Planá	2,85	0,98	57,10	19,88	2,93
Lázně Kynžvart	2,61	1,03	48,29	18,42	2,53
Lestkov	2,72	1,07	58,52	20,32	2,68
Lipová	2,97	0,98	62,57	20,74	3,08
Mariánské Lázně	2,41	0,98	46,25	19,05	2,47
Ovesné Kladruby	2,69	0,95	57,82	21,50	2,84
Planá	2,73	0,99	50,76	18,44	2,77
Stará Voda	3,18	1,04	59,86	18,42	3,11
Trstěnice	3,06	0,99	59,50	19,27	3,11
Tři Sekery	3,10	0,94	64,26	20,64	3,30
Valy	2,79	0,76	73,24	26,23	3,68
Velká Hleďsebe	2,87	0,95	57,29	19,70	3,05
Vlkovice	3,34	1,10	65,05	19,46	3,03
Zádub-Závišín	2,83	0,84	71,87	24,81	3,44
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	2,88	0,97	59,79	20,55	3,03
Česká republika	2,64	0,98	49,50	18,60	2,72

Zdroj: ČSÚ (SLDB 2001)

3.3.2 Rozvoj bydlení ve městech Mariánskolázeňska

Mariánské Lázně

Mariánské Lázně jsou město v Karlovarském kraji, 25 km jihovýchodně od Chebu a 12 km od státní hranice se Spolkovou republikou Německo. Město zaujímá rozlohu 51,78 km² a čítá 13 915 obyvatel. Mariánské Lázně jsou nejmladší z proslulého trojúhelníku západočeských lázeňských měst. Mariánské Lázně jsou druhými největšími českými lázněmi, s velkým bohatstvím minerálních pramenů.

Tab. 14: Rozvoj bydlení ve městě Mariánské lázně

Rozvoj bydlení v obci	Aktuální stav
Zájem o bydlení na území obce	ANO [především ze strany přistěhovalců]
Kroky rozvoje bydlení	Bytový fond města byl v roce 2003 rozšířen o sídliště s celkem 210 bytovými jednotkami. Strategický plán rozvoje města počítá s přípravou okrajových částí města s cílem získání ploch pro bytovou výstavbu.
Velikost lokality	Obytná zóna Mariánské Lázně bude představovat 50 parcel
Cena 1m ² pozemku určeného pro výstavbu RD	2 500,- Kč/ 1m ² včetně inženýrských sítí <i>Poněkud vyšší cenu zdůvodňujeme atraktivitou místa a plnou připraveností pozemků k výstavbě (inženýrské sítě).</i>
Cena 1m ² bytové plochy	80 000,- Kč/ 1 m ²

Zdroj: Město Mariánské lázně (2008)

Lázně Kynžvart

Město Lázně Kynžvart se nachází v chebském okrese Karlovarského kraje, uprostřed trojúhelníku lázeňských měst Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně. Celková rozloha správního území představuje 3 257 ha, přičemž zde trvale žije 1 592 obyvatel.

Tab. 15: Rozvoj bydlení ve městě Lázně Kynžvart

Rozvoj bydlení v obci	Aktuální stav
Zájem o bydlení na území obce	ANO
Kroky rozvoje bydlení	Je plánována výstavba nové "Obytné zóny Lázně Kynžvart" na zelené louce pod paneláky v ul. Polní pro RD a bytové domy; aktuálně se zpracovává PD urbanistického řešení zóny
Velikost lokality	Obytná zóna Lázně Kynžvart bude představovat 18 stavebních parcel
Cena 1m ² pozemku určeného pro výstavbu RD	130,- Kč/ 1m ² bez inženýrských sítí <i>Nižší cenu zdůvodňujeme stavební nepřipraveností pozemků – dosud chybějící inženýrské sítě a přístupová cesta.</i>
Cena 1m ² bytové plochy	neuveдено

Zdroj: Město Lázně Kynžvart (2008)

Planá

Město Planá leží na rozhraní pohoří Český les, Slavkovský les a Tepelská vrchovina. Celková rozloha správního území představuje 6 253 ha, přičemž počet trvale bydlících obyvatel je 5 539 obyvatel.

Tab. 16: Rozvoj bydlení ve městě Planá

Rozvoj bydlení v obci	Aktuální stav
Zájem o bydlení na území obce	ANO [evidováno 150 - 160 žád. o byt + žád. o individuální výstavbu]
Kroky rozvoje bydlení	Bytový fond obce byl v roce 2004 rozšířen o dva bytové domy s celkem 32 bytovými jednotkami. Nabídka parcel pro výstavbu RD v lokalitě "Zóna PLANÁ SEVER"
Velikost lokality	Zóna PLANÁ SEVER představuje 80 parcel
Cena 1m ² pozemku určeného pro výstavbu RD	500,- Kč/ 1m ² včetně inženýrských sítí
Cena 1m ² bytové plochy	19 500,- Kč/ m ²

Zdroj: Město Planá (2008)

4. OBČANSKÁ VYBAVENOST

Sociální a kulturní infrastruktura, stejně tak jako další zařízení občanské vybavenosti, představuje souhrn zařízení, institucí a programů, které sice nemají přímou vazbu na hospodářský výkon regionu, ale jsou neefektivnější investicí k posílení hospodářského významu regionu v budoucnosti.

4.1 ŠKOLSTVÍ

Dle údajů Českého statistického úřadu byla ve školním roce 2005/2006 evidováno **na Mariánskolázeňsku celkem 41 školských zařízení**. Z tohoto počtu bylo 16 mateřských škol, 15 základních škol (včetně uměleckých), 6 škol poskytujících střední vzdělání (včetně učilišť) a 4 školy speciální. Podrobný přehled školských zařízení v jednotlivých městech a obcích regionu zachycuje následující tabulka.

Tab. 17: Školská zařízení Mariánskolázeňska

Území	Mateřská škola	Základní škola (1. – 5. ročník)	Základní škola (1. – 9. ročník)	Střední odborné učiliště	Gymnázium	Střední odborná škola	Škola speciální	Základní umělecká škola	Vysoká škola	Počet školských zařízení
Dolní Žandov	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Drmoul	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Chodová Planá	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Lázně Kynžvart	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Lestkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lipová	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Mariánské Lázně	6	0	3	2	1	2	2	1	0	17
Ovesné Kladruby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Planá	1	0	2	1	0	0	2	1	0	7
Stará Voda	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Trstěnice	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tři Sekery	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Valy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velká Hleďsebe	2	0	1	0	0	0	0	0	0	3
Vlkovice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	16	5	8	3	1	2	4	2	0	41

Zdroj: ČSÚ (školní rok 2005/2006)

Počet školských zařízení v jednotlivých městech a obcích regionu se odvíjí od počtu obyvatel dané správní jednotky. **Nejmenší obce regionu** (Lestkov – 391 obyv., Ovesné Kladruby – 126 obyv., Valy – 380 obyv., Vlkovice – 130 obyv., Zádub-Závišín – 293 obyv.) jsou **bez mateřských i základních škol** a místní děti využívají zařízení v nejbližších obcích.

Ve větších obcích regionu se nachází jak mateřské, tak i základní školy pro 1. až 5. ročník, případně pro 1. až 9. ročník. Základní umělecká škola je v Plané a v Mariánských Lázních (s pobočkou

v Lázních Kynžvartu a ve Velké Hleďsebi). Speciální školy jsou v regionu celkem 4, z toho 2 se nachází ve městě Mariánské Lázně a 2 mají své sídlo ve městě Planá.

Střední vzdělání nabízí pouze město Mariánské Lázně a město Planá. V Mariánských lázních se kromě základních a zvláštních škol nachází také 3 střední školy (gymnázium, hotelová škola a obchodní akademie) a 2 učiliště (Střední odborné učiliště oborů kuchař-číšník, Soukromé drogistické učiliště). Ve městě Planá se nachází Střední odborné učiliště, Planá.

Vysokoškolské vzdělání nabízí v Mariánských Lázních Univerzita Karlova – Ústav jazykové a odborné přípravy, studijní středisko Mariánské Lázně (bakalářské studium - obor fyzioterapie). Značný počet studentů středních a vysokých škol dojíždí do Chebu, Plzně a Prahy.

4.2 ZDRAVOTNICTVÍ

Přehled zdravotnických zařízení na Mariánskolázeňsku zachycuje následující tabulka.

Tab. 18: Zdravotnická zařízení Mariánskolázeňska

Území	Pracoviště sružených amb. zař.	Pracoviště ambulantních zaří.	Pracoviště nemocnice	Pracoviště ostat. lůžk. zař.	PSOPL ⁵ pro dospělé	PSOPL pro děti a dorost	PSOPL - stomatologa	PSOPL - gynekologa	PSOPL specialisty	Pracoviště ostatní samostatná zařízení	Pracoviště zařízení lékařské péče	Pracoviště SZS ⁶ a RZP ⁷	Transfusní stanice	Počet zdravotnických zařízení
Dolní Žandov	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	5
Drmoul	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chodová Planá	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	5
Lázně Kynžvart	0	0	0	0	2	1	1	1	0	1	2	0	0	8
Lestkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lipová	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mariánské Lázně	1	0	1	0	8	6	8	3	41	17	8	1	0	94
Ovesné Kladruby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Planá	1	0	1	0	4	2	6	1	9	4	2	3	1	34
Stará Voda	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trstěnice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tři Sekery	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velká Hleďsebe	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	5
Vlkovice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	2	1	2	1	17	11	17	6	51	24	14	4	1	151

(Zdroj: ČSÚ 31.12.2006)

⁵ Pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře

⁶ Střediska záchranné služby

⁷ Rychlé zdravotnické pomoci

V deseti obcích Mariánskolázeňska lze považovat stav zajištění zdravotní péče za nedostačující, neboť zde neexistuje lékařská ordinace. **V Mariánských Lázních se nachází městské nemocniční zařízení (nemocnice)**, která však má pouze omezené množství odborných oddělení. Městská nemocnice Mariánské lázně slouží především pro cca 45 000 obyvatel Mariánskolázeňska, Plánska, Tachovska a Toužimska. Zároveň vytváří zázemí i pro lázeňské hosty. Kapacita nemocnice je 131 lůžek v 5 odděleních.

V rámci lůžkové části je nemocnice vybavena chirurgickým oddělením, JIP⁸, internou, urologií a lůžky následné péče. V rámci ambulantní péče je nemocnice vybavena ambulancí chirurgickou, interní, urologickou a gastroenterologickou. Nemocnice je dále vybavena rehabilitačním pracovištěm, pracovištěm RDG⁹, SONO a laboratoří OKB¹⁰. Zařízení v současné době spravuje příspěvková organizace města Městská nemocnice a ÚSP Mariánské Lázně.

Další nestátní zdravotnická zařízení v oborech základní zdravotní péče se nacházejí i v Lázních Kynžvart, Velké Hleďsebi a v Chodové Plané. Pro západní část mikroregionu je spádová okresní nemocnice v Chebu. Problémem je dostupnost lékařské péče pro obyvatele menších obcí především z důvodu špatné dopravní obslužnosti.

4.3 SOCIÁLNÍ OBLAST

V regionu je stále silnější **potřeba budování sociálních zařízení pro občany důchodového věku**. V Mariánských Lázních se nachází Ústav sociální péče, který je kombinované zařízení sestávající z domova důchodců a domova – penzionu pro důchodce. Domov důchodců je zařízením s celodenní komplexní péčí. Má kapacitu 86 lůžek, převážně v 1 a 2 lůžkových standardně vybavených pokojích. Domov – penzion pro důchodce má kapacitu 33 bytů, z toho 30 bytů 1+1 a 3 garsoniéry. Domov pro seniory s kapacitou 87 lůžek je také v Lázních Kynžvart. Řada obcí má zájem o výstavbu domů s pečovatelskou službou. Rozmístění a kapacitní možnosti těchto zařízení nelze považovat za vyhovující. Poptávka po těchto službách trvale převyšuje současnou nabídku.

Pro území s rozptýleným venkovským osídlením je významný též rozvoj domácí péče a terénní pečovatelské služby. V mikroregionu se tato služba provozuje v obcích Lázně Kynžvart, Chodová Planá, Planá a Lestkov. V ostatních obcích tato služba chybí úplně. V území chybí nabídka dalších druhů sociálních služeb např. denní stacionáře, azylové domy, centra pomoci.

V Mariánských Lázních vzniklo centrum pomoci mladistvým „KOTEC“, chybí však podobné centrum (denní stacionář) pro matky s malými dětmi (mateřské centrum).

Oblast zdravotních i sociálních služeb je nutno řešit koncepčně zejména s ohledem na očekávané stárnutí populace mikroregionu a změny ve fungování rodiny. Je třeba zhodnotit rozmístění, kapacity i typy sociálních zařízení. S ohledem na minimální možnosti obcí na ovlivnění zdravotní politiky státu by měla být tato problematika řešena samostatně, neboť převyšuje možnosti tohoto dokumentu.

⁸ Jednotka intenzivní péče

⁹ Radiodiagnostické oddělení

¹⁰ Oddělení klinické biochemie

Tab. 19: Sociální zařízení Mariánskolázeňska

Území	Ústavy sociální péče pro dospělé	Ústavy sociální péče pro mládež	Domy s pečovatelskou službou	Domovy důchodců	Domov – penzion pro důchodce	Úřad práce – počet úřadoven	Domy pro přechodný pobyt s peč. službou	Počet sociálních zařízení
Dolní Žandov	0	0	0	0	0	0	0	0
Drmoul	0	0	0	0	0	0	0	0
Chodová Planá	0	0	0	0	0	0	0	0
Lázně Kynžvart	0	0	0	1	1	0	0	2
Lestkov	0	0	0	0	0	0	0	0
Lipová	0	0	0	0	0	0	0	0
Mariánské Lázně	0	0	1	1	1	1	0	4
Ovesné Kladruby	0	0	0	0	0	0	0	0
Planá	0	0	2	0	0	0	0	2
Stará Voda	0	0	0	0	0	0	0	0
Trstěnice	0	0	0	0	0	0	0	0
Tři Sekery	0	0	0	0	0	0	0	0
Valy	0	0	0	0	0	0	0	0
Velká Hleďsebe	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlkovice	0	0	0	0	0	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	0	0	3	2	2	1	0	8

Zdroj: ČSÚ (31.12.2006)

4.4 KULTURA, SPORT, VOLNÝ ČAS

Kultura představuje nezastupitelný způsob tvorby, ochrany a předávání kulturního dědictví. Vytváří základ duchovního bohatství každého společenství, bohatství, bez kterého nelze vytvořit prosperující společnost. Základním ukazatelem příležitostí a možností uspokojování kulturních potřeb a zájmů obyvatel v rámci místní kultury je počet kulturních zařízení, který v podstatě určuje postavení a funkci obce v rámci kulturního života regionu či celého kraje.

Na Mariánskolázeňsku se nachází dle statistik Českého statistického úřadu **celkem 89 kulturních zařízení**. Z toho převážnou většinu tvoří sakrální stavby (23), hřbitovy (19) a smuteční síně (3). Veřejných knihoven je v regionu 18, muzea jsou zde 4, galerie 3, divadlo je pouze jedno v Mariánských lázních. Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou 2, v regionu je dále evidováno 16 dalších kulturních zařízení, která jsou zařazena jako ostatní. Přehled jednotlivých kulturních zařízení Mariánskolázeňska uvádí následující tabulka.

Tab. 20: Kulturní zařízení Mariánskolázeňska

Území	Věřejná knihovna	Divadlo	Muzeum	Galerie	Kulturní zařízení ostatní	Středisko pro volný čas dětí a mládeže	Sakrační stavba	Hřbitov	Smuteční síň	Počet kulturních zařízení
Dolní Žandov	2	0	1	0	1	0	1	2	0	7
Drmoul	1	0	0	0	1	0	1	1	0	4
Chodová Planá	2	0	0	0	2	0	4	2	0	10
Lázně Kynžvart	1	0	1	0	0	0	1	1	0	4
Lestkov	1	0	0	0	1	0	2	1	0	5
Lipová	1	0	0	0	2	0	1	1	0	5
Mariánské Lázně	1	1	1	2	3	1	5	3	1	18
Ovesné Kladruby	1	0	0	0	1	0	1	1	0	4
Planá	1	0	1	1	1	1	3	3	1	12
Stará Voda	1	0	0	0	1	0	1	1	0	4
Trstěnice	1	0	0	0	0	0	1	1	0	3
Tři Sekery	1	0	0	0	1	0	1	1	0	4
Valy	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Velká Hleďsebe	1	0	0	0	0	0	1	1	1	4
Vlkovice	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Zádub-Závišín	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	18	1	4	3	16	2	23	19	3	89

Zdroj: ČSÚ (31.12.2006)

Obyvatelé Mariánskolázeňska mají možnost použít pro aktivní odpočinek **celkem 79 sportovních zařízení**. Nejvíce jsou zde zastoupeny hřiště (36) a tělocvičny (18), koupališť a bazénů je v regionu celkem 5, z toho jsou 2 kryté.

Tab. 21: Sportovní zařízení Mariánskolázeňska

Území	Koupaliště a bazény	- z toho kryté bazény	Hřiště ¹¹	Tělocvičny (vč. školních)	Stadiony otevřené	Zimní stadiony kryté i otevřené	Ostatní zařízení pro tělovýchovu ¹²	Počet sportovních zařízení
Dolní Žandov	0	0	2	1	0	0	0	3
Drmoul	0	0	1	1	0	0	0	2
Chodová Planá	0	0	3	0	1	0	0	4
Lázně Kynžvart	1	1	3	1	0	0	1	7
Lestkov	0	0	0	0	0	0	0	0
Lipová	0	0	2	1	0	0	1	4
Mariánské Lázně	2	1	14	10	2	1	7	37
Ovesné Kladruby	0	0	1	0	0	0	1	2
Planá	1	0	4	2	1	0	1	9
Stará Voda	0	0	1	0	0	0	1	2
Trstěnice	0	0	1	0	0	0	1	2
Tři Sekery	0	0	1	1	0	0	0	2
Valy	0	0	1	0	0	0	0	1
Velká Hleďsebe	1	0	2	1	0	0	0	4
Vlkovice	0	0	0	0	0	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	5	2	36	18	4	1	13	79

Zdroj: ČSÚ (31.12.2006)

¹¹ s provozovatelem nebo správcem

¹² s provozovatelem nebo správcem

5. TECHNICKÁ A DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

5.1 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

5.1.1 Silniční doprava

Celkově lze konstatovat, že pro mikroregion Mariánskolázeňsko je prioritní dopravní koridor od jihovýchodu na severozápad (Plzeň - Cheb - státní hranice), který je předem dán přírodními poměry území. Za výhodu polohy mikroregionu lze považovat těsné sousedství se státní hranicí a dobré silniční propojení se Spolkovou republikou Německo.

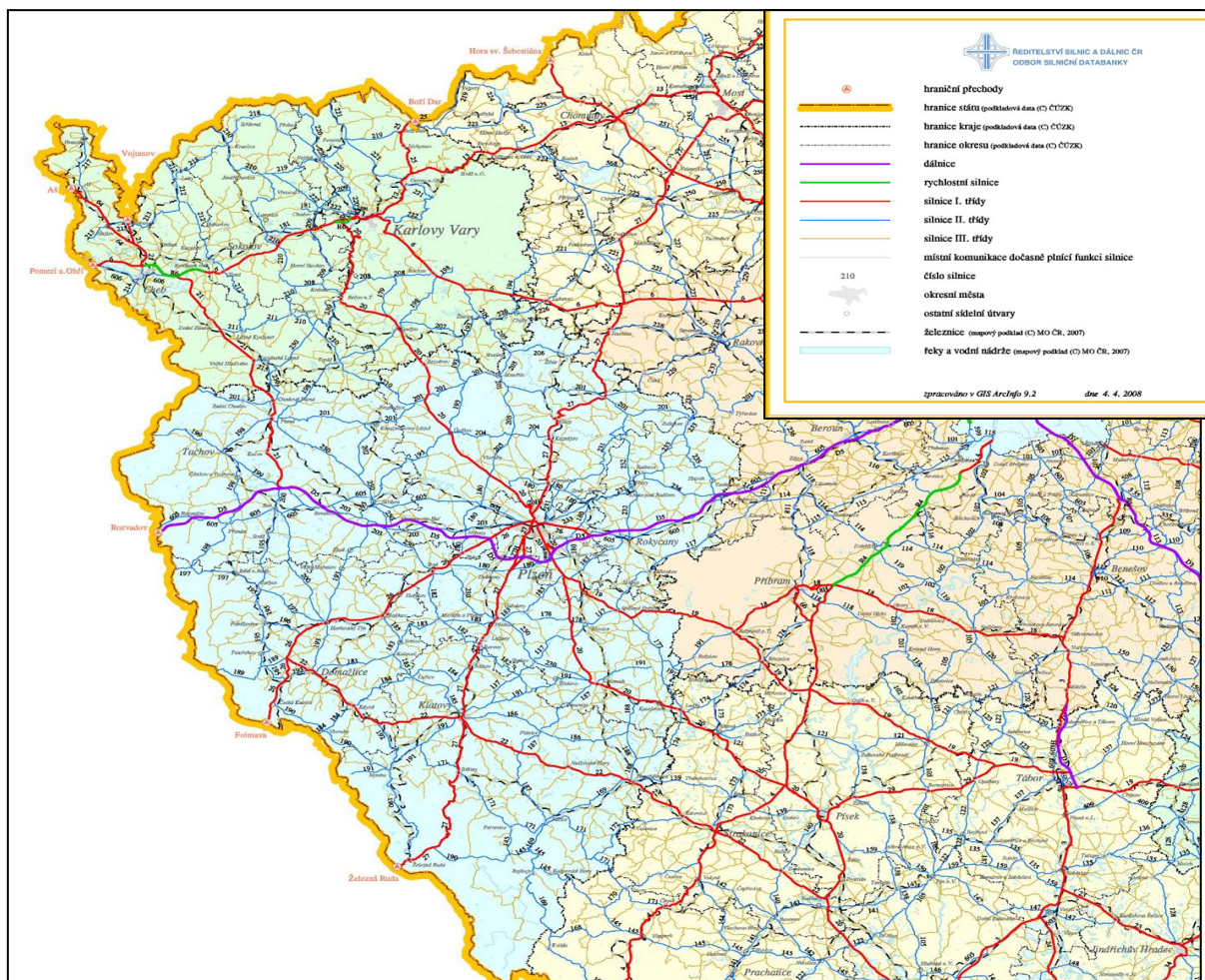
Páteř dopravního systému okresu tvoří silnice evropského významu s hraničními přechody do Německa. Patří mezi ně zejména silnice E 48 (I/6) Praha – Karlovy Vary – Cheb – Pomezí nad Ohří (hraniční přechod) a E 49 (I/21) Plzeň – Cheb – Vojtanov (hraniční přechod).

Pro dopravní spojení území mikroregionu Mariánskolázeňsko je rozhodující dopravní osa Planá - Cheb (jak železniční, tak i silniční) a v rámci širších vztahů pak také dálnice D5 (Praha - Plzeň – Rozvadov) a silnice I/6 (Cheb - Karlovy Vary - Praha). Pro severní část mikroregionu je důležitá silnice 3. třídy č. 230 spojující Karlovy Vary - Mariánské Lázně. Pro dopravu do sousední Spolkové republiky Německo slouží hraniční přechody Broumov/Mähring a Mýtina/Neualbenreuth (pro pěší, cyklisty a jezdce na koních).

Na výše uvedené komunikace navazuje síť místních komunikací. V řadě úseků jsou místní komunikace v nevyhovujícím stavu, což se negativně projevuje na průjezdnosti a na bezpečnosti silničního provozu v regionu.

Z hlediska mezinárodních vazeb a vztahů leží území na významné dopravní ose propojující střední a východní Evropu se západoevropským pobřežím přes území Německa. Silnice I/6 (E48) je zařazena do doplňkové sítě projektu TINA (Transport Infrastructure Needs Assessment/Posouzení potřeb dopravní infrastruktury).

Obr. 3: Silniční a dálniční síť ČR

Zdroj: www.rsd.cz

5.1.2 Městská doprava

Od roku 1902 jezdily v Mariánských lázních tramvaje, které byly v 50. letech minulého století nahrazeny trolejbusy. V posledních letech se hodně debatovalo i o jejich zrušení, ale v současné době fungují čtyři linky a rušení není v plánu. Mezi hotely Koliba a Krakonoš také jezdí kabinková lanovka.

5.1.3 Železniční doprava

Území je pokryto relativně hustou sítí železničních tratí. Většina z nich byla vybudována na konci 19. století a od té doby nebyla podstatným způsobem modernizována.

Hlavními železničními tratěmi nadregionálního významu jsou:

- č. 140 – Chomutov – Karlovy Vary – Cheb
- č. 170 – Praha – Plzeň – Mariánské Lázně – Cheb

(připravuje se modernizace v rámci tzv. III. koridoru)

- č. 813 – Cheb – Schirnding – Marktredwitz
- č. 824 – Cheb – Františkovy Lázně – Vojtanov – Bad Brambach

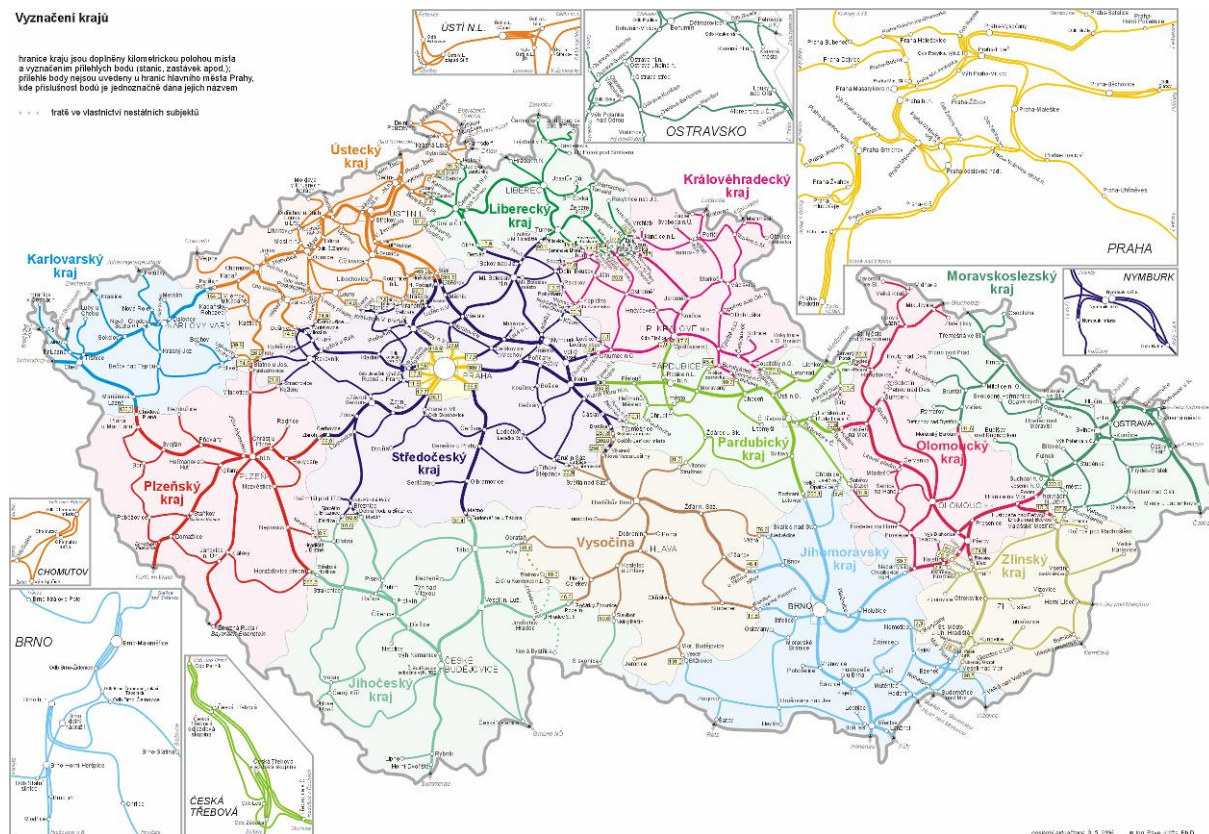
Cheb je též důležitým železničním uzlem na styku tratí, z nichž trať č. 147 (Tršnice – Františkovy Lázně – Vojtanov – Plauen – Leipzig) je tratí nadregionálního významu a trať č. 812 (Cheb – Schirnding - Nürnberg) je důležitou mezinárodní tratí.

Obr. 4: Železniční síť ČR

Vyznačení krajů

hranice krajů jsou doplněny kilometrickou polohou místa a vyznačením přílehlých bodů (stanic, zastávek apod.), přílehlé body nejsou uvedeny v hranici hlavního města Prahy, kde příslušnost bodů je jednoznačně dána jejich názvem

— — — tratě ve vlastnictví nestátních subjektů

Zdroj: www.cdcaro.cz

5.1.4 Letecká doprava

Mariánské Lázně leží přímo na železniční i silniční trase Plzeň - Cheb, což umožňuje dobré spojení se světem. V Mariánských Lázních v obecní části Skláře je také letiště které za doby největší slávy fungovalo jako spojení s Ruskem, ale po únosu letadla v 70. letech z Mariánskolázeňského letiště, bylo toto letiště uzavřeno. Dnes slouží pro rekreační účely a pro podnikání vyhlídkových letů nad městem.

Letiště Karlovy Vary

Pro region Mariánskolázeňska má podstatně větší význam mezinárodní letiště Karlovy Vary. Letiště Karlovy Vary se nachází v Karlovarském kraji v bezprostřední blízkosti Olšových Vrat, cca 4,5 km jihovýchodně od Karlových Varů, tedy cca 45 km od Mariánských lázní. Z hlediska postavení na tuzemském trhu v oblasti zajišťování letecké přepravy je podíl letiště Karlovy Vary na celkovém počtu odbavených cestujících relativně malý. Z hlediska zajištění napojení oblasti Západních Čech na okolní prostor leteckou dopravou má však letiště Karlovy Vary klíčovou strategickou pozici. Z Letiště Karlovy Vary létají pravidelné linky do Moskvy a Petrohradu, charterové lety jsou zaměřeny na tyto destinace – Tel Aviv, Monastir, Heraklion, Rhodos a Antalya. Do budoucna se očekává na Letišti

Karlovy Vary zvyšující se počet odbavených cestujících (cca 130 tis. odbavených cestujících v roce 2012 a cca 493 tis. cestujících v roce 2025).

5.2 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Významnou podmínkou ekonomického a sociálního rozvoje regionů je stav a úroveň vybavení území technickou infrastrukturou. Technická infrastruktura je až na výjimky schopna zabezpečovat základní funkce v území regionů, problematický je mnohdy její technický stav.

Tab. 22 Technická infrastruktura Mariánskolázeňska

Území	Vodovod	Kanalizace (ČOV)	Plynofikace
Dolní Žandov	ano	ano	ano
Drmoul	ano	ano	ne
Chodová Planá	ano	ano	ne
Lázně Kynžvart	ano	ano	ano
Lestkov	ano	ano	ne
Lipová	ano	ano	ne
Mariánské Lázně	ano	ano	ano
Ovesné Kladruby	ano	ne	ne
Planá	ano	ano	ano
Stará Voda	ano	ano	ano
Trstěnice	ano	ano	ne
Tři Sekery	ano	ne	ne
Valy	ano	ano	ano
Velká Hleďsebe	ano	ano	ano
Vlkovice	ano	ano	ne
Zádub-Závišín	ano	ano	ano

Zdroj: ČSÚ (31.12.2007)

Vodovod mají na Mariánskolázeňsku vybudovaný všechny obce, kanalizace schází v obci Ovesné Kladruby a v obci Tři Sekery, plynofikovány jsou pouze města Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně a Planá, z obcí jsou to pak Valy a Zádub-Závišín.

6. HOSPODÁŘSTVÍ

Struktura hospodářství Mariánskolázeňska je ovlivněna mnoha faktory, především přírodními podmínkami, historickým vývojem, strukturou osídlení a geografickou polohou území. Ekonomiku regionu silně ovlivňují podniky, které zde mají své sídlo. Váha zastoupení jednotlivých ekonomických odvětví v zásadě koresponduje s charakteristikami sektorové zaměstnanosti. Daný region je charakterizován jako **zemědělsko-průmyslová oblast se zvlášť významným postavením lázeňství a cestovního ruchu.**

Na Mariánskolázeňsku bylo k 31. 12. 2007 evidováno celkem 9 199 registrovaných podnikatelských subjektů. Z hlediska odvětvové struktury jich nejvíce (3 404, tj. 37 % z celkového počtu) podniká v oblasti obchodu, prodeje a oprav motorových vozidel a spotřebního zboží.

Tab. 23: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti

Území	Zemědělství, lesnictví, rybolov	Průmysl	Stavebnictví	Doprava a spoje	Obchod, prodej a opravy mot. voz.	Ostatní obchodní služby	Veř. správa, obrana, pov. soc. pojištění	Školství a zdravotnictví	Ostatní veř. a soc. služby	Počet podnik. subjektů celkem
Dolní Žandov	47	66	59	13	88	42	4	2	15	336
Drmoul	10	42	29	9	87	30	2	2	18	229
Chodová Planá	44	77	35	9	131	74	2	2	29	403
Lázně Kynžvart	29	52	64	13	104	60	2	10	38	372
Lestkov	18	11	8	0	27	13	2	1	5	85
Lipová	47	22	19	3	56	16	1	1	9	174
Mariánské lázně	115	458	361	249	1 931	1 132	2	176	523	4 947
Ovesné Kladruby	9	3	2	1	6	3	1	1	1	27
Planá	62	164	117	28	479	262	2	50	119	1 283
Stará Voda	27	15	17	5	53	17	2	1	6	143
Trstěnice	19	24	12	4	26	5	1	1	9	101
Tři Sekery	39	30	23	7	65	28	2	3	14	211
Valy	9	12	10	5	37	22	1	4	11	111
Velká Hleďsebe	20	67	84	27	269	110	2	11	46	636
Vlkovice	8	2	3	6	7	9	1	0	2	38
Zádub-Závišín	9	10	11	9	38	13	2	1	10	103
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	512	1 055	854	388	3 404	1 836	29	266	855	9 199
%	5,6 %	11,5 %	9,3 %	4,2 %	37,0 %	20,0 %	0,3 %	2,9 %	9,3 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (31.12.2007)

Z pohledu právní formy jsou na Mariánskolázeňsku zdaleka nejpočetněji zastoupenou skupinou živnostníci a podnikající fyzické osoby (6 593, tj. 71,7 % z celkového počtu).

Tab. 2425: Podnikatelské subjekty podle právní formy

Území	Státní organizace	Akciové společnosti	Obchodní společnosti	Družstevní organizace	Podnikatelé – fyzické osoby	Samostatné hosp. rolníci	Svobodná povolání	Zem. podnikatelé – fyzické osoby	Ostatní právní formy	Počet podnik. subjektů celkem
Dolní Žandov	1	1	22	1	262	10	11	9	19	336
Drmoul	2	0	13	0	194	2	7	1	10	229
Chodová Planá	2	2	37	0	280	9	13	10	50	403
Lázně Kynžvart	4	0	19	0	294	10	17	5	23	372
Lestkov	0	0	2	0	61	1	4	5	12	85
Lipová	1	0	20	0	106	21	2	8	16	174
Mariánské lázně	27	23	509	14	3 523	36	232	23	560	4 947
Ovesné Kladruby	0	0	2	0	16	5	0	3	1	27
Planá	7	1	87	1	884	9	82	15	197	1 283
Stará Voda	1	0	16	0	93	14	5	2	12	143
Trstěnice	1	0	12	1	70	3	1	1	12	101
Tři Sekery	1	0	15	1	151	7	8	7	21	211
Valy	0	0	12	0	78	4	6	4	7	111
Velká Hleďsebe	3	3	55	1	486	5	35	2	46	636
Vlkovice	0	0	2	0	28	5	1	1	1	38
Zádub-Závišín	0	1	14	0	67	2	7	4	8	103
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	50	31	837	19	6 593	143	431	100	995	9 199
%	0,5 %	0,3 %	9,1 %	0,2 %	71,7 %	1,6 %	4,7 %	1,1 %	10,8 %	100 %

Zdroj: ČSÚ (31.12.2007)

6.1 ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

Pro ekonomiku v mikroregionu měla v minulosti velký význam zemědělská výroba. Přestože přírodní podmínky nejsou pro ni příliš příznivé. V posledních deseti letech zaznamenává toto odvětví úpadek. Stěžejní význam má živočišná výroba zaměřená na chov skotu. Rostlinná výroba produkuje převážně krmivo pro živočišnou výrobu a slouží pro údržbu krajiny.

Po roce 1990 přešlo zemědělství výraznou transformací. Záměr rozdrobení velkých družstev na rodinné farmy se nepodařil. Velká část zemědělských farem přešla do soukromého vlastnictví vcelku, vlastníkem většiny půdy je stát (spravuje ji Pozemkový fond ČR) a některé zemědělské subjekty zanikly úplně. Zpracované projekty restrukturalizace se daří jen velmi těžko realizovat v důsledku nedostatečných finančních prostředků a silících konkurenčních tlaků.

Významné zemědělské podniky

- Zemědělské družstvo Trstěnice – Trstěnice,
- Sdružení soukromých rolníků Sýkora-Vysoká,
- Jan Ryneš – REXIM – Lestkov.

Drobné rodinné farmy se vyskytují v Plané, Kynžvartu a Chodové Plané.

Příznivé podmínky jsou v mikroregionu pro lesní hospodářství. Oblast je přibližně ze 40 % zalesněná. V poslední době není dostatečně využívána podpora zalesňování zemědělsky nevyužívaných ploch. Dá se předpokládat, že v budoucnu se lesní plochy rozšíří. Převažují smrkové lesy, až v posledních letech se zahájila výsadba listnáčů určená k obnově původních smíšených jedlo-bukových lesů. Nejvýznamnějším lesním komplexem v mikroregionu jsou lesy Českého a Slavkovského lesa (oblast Kladské). Nejvýznamnějším podnikem jsou Lesy ČR závod Kladská. Lesnictví je významné především pro místní dřevozpracující průmysl a pro turistickou atraktivitu území.

6.2 PRŮMYSLOVÁ VÝROBA

Mikroregion Mariánskolázeňsko je zaměřen na tradiční průmyslové obory, které využívají místní přírodní zdroje. Nejvýznamnějšími obory průmyslu jsou dřevozpracující průmysl, potravinářství, využívání minerálních vod a stavebnictví.

Významné potravinářské podniky

- Stáčírna minerálních vod Marienbad Waters, a.s. – Mariánské Lázně
- Chodovar spol.s.r.o. – Chodová Planá
- ZO NOS PPP, Opavia - LU, a. s. závod Kolonáda – Mariánské Lázně

Významné dřevozpracující podniky

- Západočeský dřevařský průmysl a.s. – Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart
- Lesy ČR - Lesní závod Kladská – Lázně Kynžvart
- Stora Enso Timber Planá s. r. o. – Planá
- SMGS spol. s r. o. – Tři Sekery
- Václav Večírek – dřevovýroba - Lestkov

Významní zpracovatelé surovin

- EUTIT s. r. o. – Stará Voda

Významné strojírenské podniky

- Mitras Composites ČR, s. r. o. – Chodová Planá
- Elektrometall, s. r. o. – Chodová Planá
- Fortit s. r. o. – Chodová Planá

V minulosti se na území mikroregionu nacházelo množství stříbrných a měděných dolů (Michalovy Hory). V oblasti jsou významná, dříve těžená, ložiska uranu, ale ve značných hloubkách. V současnosti je v provozu čedičový lom u Křížence, lom na diorit u Výškovic a probíhá i těžba živce v Domaslavi.

6.2.1 Průmyslové zóny Mariánskolázeňska

Průmyslové zóny s sebou přinášejí kvantitativní ekonomický přínos v podobě nově vytvořených pracovních míst a efektů vyplývajících z investovaného kapitálu přicházejících investorů. Nově vytvořená pracovní místa mají vysokou přidanou hodnotu a to obzvláště v regionech s vyšší nezaměstnaností. Investice a přímo vytvořená pracovní místa přinášejí další synergické efekty v podobě nových pracovních příležitostí u subdodavatelů a navazujících služeb pro přicházející investory.

Od roku 1998 bylo s podporou státu (CzechInvest) připraveno v ČR bezmála 2 150 hektarů pozemků. V současné době na nich působí 360 investorů, kteří tak obsadili 78 % z celkové kapacity ploch a zatím vytvořily přes 50 000 nových pracovních míst.

Během posledních osmi let stát investoval do přípravy 92 průmyslových zón přes 5,6 miliard korun. Děje se tak hlavně prostřednictvím programů - Systém podpory rozvoje průmyslových zón (fungoval v letech 1998 -2000), Program na podporu rozvoje průmyslových zón (2001-2006) a Program podpory podnikatelských nemovitostí a infrastruktury (2005-2009). Na každý hektar investičně připraveného podpořeného území přitom připadá 23 již vytvořených pracovních míst a na každou státem vynaloženou korunu investují přicházející podniky jeden dolar. Další pracovní příležitosti a investice pak vznikají u jejich subdodavatelů.

Planá

V územním plánu města je schválena průmyslová zóna o celkové rozloze 160 000 m², která je určena k výstavbě a provozování průmyslových objektů. Město zde připravilo pozemky a zajistilo k nim již v roce 1997 přívod inženýrských sítí (kanalizace, voda, elektřina, plyn). Z celkové rozlohy nezastavěných pozemků je 48 000 m² ve vlastnictví soukromých společností, zbytek ve vlastnictví státu. Cena pozemků je 384 Kč za 1 m².

V průmyslové zóně zatím postavila svůj objekt firma Matsushita Electric Works (CZ) s. r. o., která zaměstnává 175 lidí. V roce 2007 bylo vydáno stavební povolení firmě PHYSIO CARE MEDICAL. Firma by měla vystavět svůj objekt na pozemku o výměře cca 6 200 m². Firma se bude zabývat výrobou různého léčebného materiálu pro lázeňské potřeby. Půjde především o sáčkování rašeliny. Zaměstnávat bude do 50 zaměstnanců.

6.3 STAVEBNICTVÍ

Tento obor není v mikroregionu Mariánskolázeňsko příliš rozvinutý, neboť výstavba bytů je přímo úměrná hospodářskému růstu a vývoji mezd v regionu. Lidé se často stěhují mimo tento region, kde najdou lépe honorovanou práci. Ve stavebnictví se v oblasti vyskytuje množství menších firem, které jsou soustředěny především v Mariánských Lázních, kde je prostředí pro tuto činnost příznivější.

Významné stavební firmy

- AD IMMO Stavební servis, spol. s r. o. – Mariánské Lázně,
- Stavební výroba Praha a. s. – Dolní Žandov,
- Vonex s. r. o. – Planá.

6.4 SLUŽBY

V oblasti cestovního ruchu je obrovský potenciál jedinečného přírodního bohatství v podobě množství minerálních pramenů a jejich hojnému využívání v balneologii v lázeňských centrech. Výhoda pro rozvoj turistického ruchu je patrná též ze stovky let staré tradice cestovního ruchu v oblasti a současného množství návštěvníků města Mariánské Lázně. Turisty zde láká kromě zmíněných lázeňských služeb též velké plochy parků a městské zeleně ve městě, relativně čisté ovzduší a členitá z velké části zalesněná krajina. Nedořešená otázka je v oblasti čistoty povrchových vod a chybějící infrastruktury a údržby zeleně a krajiny a prostupnosti krajiny.

Většina aktivit týkajících se cestovního ruchu je soustředěna do Mariánských Lázní. V ostatních sídlech mikroregionu je zatím zmíněný turistický potenciál málo využíván z důvodů již zmíněné chybějící infrastruktury a služeb. Zejména v malých sídlech často chybí možnosti ubytování a stravování.

Služby v mikroregionu Mariánskolázeňsko se soustřeďují zejména ve městě Mariánské Lázně a v obcích Velká Hleďsebe a Drmoul. Obyvatelé větších sídel mají k dispozici bankovní a poštovní služby, v menších obcích se nachází zejména drobné řemeslné služby obyvatel.

Příklady firem, které poskytují služby v Mariánskolázeňském regionu.

Banky a finanční služby

- Česká spořitelna, a. s. – pobočka v Mariánských Lázních a v Plané
- Československá obchodní banka, a. s. – pobočka v Mariánských Lázních,
- ČP INVEST investiční společnost, a. s. – pobočka v Mariánských Lázních,
- GE Money Bank, a. s. - pobočka v Mariánských Lázních,
- Česká podnikatelská pojišťovna, a. s. - pobočka v Mariánských Lázních a v Plané
- Česká pojišťovna, a. s. - pobočka v Mariánských Lázních.

Ubytování, stravování, léčebné pobyty

- Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s. – Mariánské Lázně,
- Hotel Cristal Palace – Mariánské Lázně,
- Hotel San Remo – Mariánské Lázně,
- Residence La Passionaria – Mariánské Lázně,
- Hotel Alexandria – Mariánské Lázně,
- Schlosshotel Barta Sanatorium – Velká Hleďsebe,
- Hostinec & Penzion U Kalicha – Tři Sekery,
- Hotel Villa Berolina – Mariánské Lázně,
- Penzion Pešťák – Mariánské Lázně,
- Restaurace Ve Skále – Chová Planá
- Ranch Colorado – Trstěnice.

Servisy a opravářství

- Artel – telekomunikace, s. r. o. – Mariánské Lázně,
- GASEKO, plyn, topení, sanita, s. r. o. – Mariánské Lázně.

Půjčovny

- Sportservis Navrátil – Velká Hleďsebe,
- T.H.TEX – Mariánské Lázně,
- Videopůjčovna Slavia – Mariánské Lázně.

Ostatní

- Autodoprava Prunner – Mariánské Lázně,
- Autokemp Stanowitz Spessart – Mariánské Lázně,
- Koupaliště Riviéra – Velká Hleďsebe.

7. TRH PRÁCE A ZAMĚSTNANOST

Na trhu práce dochází ke střetávání nabídky práce a poptávky po práci. Pracovní síly zahrnují všechny osoby starší 15-ti let, které byly v daném období buď zaměstnané nebo nezaměstnané. Zaměstnaní jsou osoby, které byly placeně zaměstnané nebo zaměstnané ve vlastním podniku. Nezaměstnaní jsou osoby, které byly ve sledovaném období bez práce, hledaly aktivně práci a byly připraveny k nástupu do práce. Ekonomicky neaktivní jsou všechny osoby, které v daném období nebyly ani zaměstnané ani nezaměstnané. Zaměstnanost, respektive počet pracovníků, je jedním z rozhodujících kritérií při hodnocení významu podnikatelských aktivit a průmyslu pro hospodářskou a sociální soudržnost v regionech. Z hlediska zaměstnanosti obyvatelstva na venkově je nutno podporovat alternativní zdroje pracovních příležitostí, neboť zaměstnanost v zemědělství velmi výrazně poklesla.

7.1 STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V REGIONU

V mikroregionu došlo k investicím ze zahraničí do průmyslu v Chodové Plané – ELEKTROMETALL s. r. o. (100 zam.), Schmelzer s. r. o. (150 zam.). Dále je zde pivovar – CHODOVAR spol. s r. o. (150 zam.), který rozšířil výrobu o nealkoholické nápoje s využitím minerálních vod. Další investice do průmyslové infrastruktury byly provedeny Plané u Mariánských Lázní, kde vznikla průmyslová zóna o rozloze cca 16 ha. Největšími zaměstnavateli zde jsou Stora Enso Timber Planá s. r. o. (270 zam.), Panasonic Electric Works Czech s. r. o. (175 zam.) a VONEX s. r. o. (85 zam.). V Lázních Kynžvartu a v Plané je to dřevozpracující průmysl, lesnictví, lázeňství a zdravotnictví. V obcích Valy, Velká Hleďsebe a Drmoul jsou převažujícím odvětvím zaměstnanosti služby.

Ve stavebnictví jde spíše o stagnaci jak z hlediska zaměstnanosti, tak z hlediska objemu výroby. Služby na venkově rovněž zaostávají za vývojem regionálním i celorepublikovým. Tento sektor lze tedy považovat za perspektivní. Vzhledem ke stále se snižující zaměstnanosti v zemědělství, je nutno se zaměřit na stabilizaci tohoto odvětví v mikroregionu. Východiskem může být navázání užší spolupráce s podniky působící v potravinářství, pěstování technických a bioenergetických plodin.

Tab. 26: Největší zaměstnavatelé Mariánskolázeňska

Název	Převažující činnost
Léčebné lázně Mariánské Lázně, a. s.	ústavní zdravotní péče
Městská nemocnice a ÚSP Mariánské Lázně	ústavní zdravotní péče
Lesní společnost Teplá, a. s.	pěstování lesa a těžba dřeva
České rybářství, s. r. o.	rybolov a související činnosti
KLS KLIMENTOV, s. r. o.	výroba pekárenských a cukrárenských výrobků kromě trvanlivých
CRISTAL PALACE, a. s.	hotely
Dětská lázeňská léčebna v Lázních Kynžvart	ústavní zdravotní péče
ELEKTROMETALL s. r. o.	výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla
Schmelzer s. r. o.	výroba ostatních kovodělných výrobků
CHODOVAR spol. s r. o.	výroba piva
Stora Enso Timber Planá s. r. o.	dřevozpracující průmysl
Panasonic Electric Works Czech s. r. o.	výroba elektrických zařízení
Obchodní firma-VONEX s. r. o.	prodej produktů rostlinné výroby

7.2 NEZAMĚSTNANOST V REGIONU

Nezaměstnanost odráží možnost uplatnění zaměstnanců na trhu práce. Celkově jsou venkovské oblasti v Karlovarském regionu charakteristické vyšší mírou nezaměstnanosti, způsobenou jak úpadkem místních průmyslových podniků, tak problematickou mobilitou pracovní síly v důsledku špatné dopravní obslužnosti i vinou vysokých relativních nákladů na dojíždění za prací v porovnání s průměrným výdělkem v regionu. V některých venkovských příhraničních regionech se projevuje absence či nedostatek stabilizovaných podnikatelských subjektů. Regiony nejsou pro nové investory atraktivní a stále zde nedošlo k dostatečné mobilizaci využití místních potenciálů např. pro rozvoj cestovního ruchu.

V srpnu 2008 bylo na Mariánskolázeňsku evidováno celkem 813 uchazečů o zaměstnání, z celkem 16 699 ekonomicky aktivních obyvatel, míra nezaměstnanosti Mariánskolázeňska tedy činila 5,3 %. Počet uchazečů o zaměstnání i volných míst v jednotlivých obcích regionu udává následující tabulka.

Tab. 27: Nezaměstnanost na Mariánskolázeňsku

Území	Dosažitelní uchazeči celkem	EAO ¹³	Volná místa	Míra nezaměstnanosti (v %)
Dolní Žandov	37	657	1	5,6
Drmoul	21	421	0	5,0
Chodová Planá	74	988	29	7,5
Lázně Kynžvart	25	876	3	2,9
Lestkov	16	165	0	9,7
Lipová	22	291	10	7,6
Mariánské Lázně	323	7 964	148	4,1
Ovesné Kladruby	5	64	0	7,8
Planá	195	2 900	55	6,7
Stará Voda	12	267	2	4,5
Trstěnice	6	184	2	3,3
Tři Sekery	22	369	4	3,6
Valy	6	158	6	3,8
Velká Hleďsebe	42	1 180	23	3,6
Vlkovice	3	76	0	3,9
Zádub-Závišín	4	139	0	2,9
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	813	16 699	283	4,9
Česká republika	297 825	5 599 274	148 512	5,3

Zdroj: MPSV¹⁴ (srpen 2008)

Obce s největší mírou nezaměstnanosti v regionu jsou obce Lestkov (9,7 %), Lipová (7,6 %) a Chodová Planá (7,5 %), což jsou obce s velkou plochou správního území a s velkou plochou zemědělské půdy, kde se nepodařilo transformovat zemědělskou výrobu do dnešních podmínek a nepodařilo se tak nalézt náhradní pracovní příležitosti pro místní obyvatelstvo, které má převážně základní vzdělání. Rozvoj malého podnikání a služeb v těchto obcích je tudíž rovněž nedostatečný.

¹³ Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

¹⁴ Ministerstvo práce a sociálních věcí

Naproti tomu obce ležící v blízkosti Mariánských Lázní (Lázně Kynžvart, Zádub-Závišín, Trstěnice či Velká Hleďsebe) mají výrazně nízkou nezaměstnanost. Jedná se zpravidla o obce spíše příměstského typu s malým správním územím bez satelitů a bez závislosti na zemědělské výrobě a lesnictví, kde se rozvíjí množství malých nezemědělských výrobních a služeb využívajících blízkost Mariánských Lázní. V obci Trstěnice se daří udržovat zaměstnanost na dobré úrovni i přes výrazně venkovský typ obce. Pravděpodobně též z důvodů blízkosti Mariánských Lázní a dobré dopravní obslužnosti.

8. ZÁVĚR

8.1 SHRUTÍ

Cílem dokumentu bylo charakterizovat region Mariánskolázeňska z pohledu lidského, přírodního i podnikatelského potenciálu.

Tab. 28: Souhrnné informace o Mariánskolázeňsku

Území	Plocha správního území (ha)	Počet obyvatel	Byty úhrnem	Počet podnik. subjektů celkem	Míra nezaměstnanosti (%)
Dolní Žandov	4 132	1 211	461	336	5,6
Drmoul	637	852	273	229	5,0
Chodová Planá	5 527	1 786	699	403	7,5
Lázně Kynžvart	3 258	1 592	669	372	2,9
Lestkov	3 874	391	168	85	9,7
Lipová	4 579	645	227	174	7,6
Mariánské Lázně	5 181	13 915	6 497	4 947	4,1
Ovesné Kladruby	1 808	126	48	27	7,8
Planá	6 254	5 539	2 176	1 283	6,7
Stará Voda	5 403	474	150	143	4,5
Trstěnice	1 550	351	122	101	3,3
Tři Sekery	4 125	843	258	211	3,6
Valy	429	380	114	111	3,8
Velká Hleďsebe	455	2 166	781	636	3,6
Vlkovice	492	130	49	38	3,9
Zádub-Závišín	632	293	107	103	2,9
MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	48 336	30 694	12 799	9 199	4,9
Česká republika	7 888 700	10 381 130	4 366 293	-	5,3

Zdroj: předchozí tabulky dokumentu

Z celkové situační analýzy vyplývají následující charakteristiky regionu

- místně zaostalá venkovská oblast s výrazným centrem cestovního ruchu a lázeňstvím v Mariánských Lázních, ležících na okraji dvou regionů NUTS 2 Severozápad a Jihozápad,
- převážně venkovský mikroregion s nízkou vybaveností infrastrukturou a službami,
- oblast s pomalu se rozvíjejícími podnikatelskými aktivitami,
- území s relativně dobrým životním prostředím, avšak nedostatečně udržovanou a nedostatečně propustnou venkovskou krajinou,
- území s velkým potenciálem dalšího rozvoje.

Hospodářská situace se dá označit spíše jako stabilní – nezaměstnanost není vyšší než příslušné celostátní průměry a díky velkému počtu malých a středních podniků neexistuje jednostranná závislost na velkých zaměstnavatelích.

V území je málo rozvinutý sektor služeb, velké příležitosti jsou zde v cestovním ruchu. Hlavním kapitálem celého prostoru vzhledem k turistice je kvalita krajiny a existující turistická vybavenost/nabídka. Strategie pro rozvoj turistiky většinou existují, nebyly však dosud realizovány. Lázeňství v regionu hraje významnou úlohu. V zemědělství a lesnictví spočívá hlavní problém v nedořešených vlastnických poměrech v důsledku privatizace a v zásadních strukturálních problémech (např. nadprodukce, levné produkty z EU).

V oblasti dopravy je hustota dopravní sítě v podstatě dostatečná, nedostatky jsou v kvalitě a kapacitě. Potřeba dalšího úsilí k dosažení dobrých dopravních podmínek je nutná. Totéž platí pro technickou infrastrukturu, která představuje podstatnou podmínku pro ekonomické aktivity i stabilizaci obyvatelstva.

8.2 DOPORUČENÍ

Provedená analýza charakterizovala region Mariánskolázeňska z pohledu lidských, přírodních i ekonomických zdrojů. Tyto údaje by měly sloužit jako podklad a východisko pro další strategické dokumenty, neboť samo definování současných kapacit dnes již nestačí. Dále je třeba přesně identifikovat slabé stránky regionu a zaměřit se na jejich odstranění, naopak silné stránky je třeba podporovat a rozvíjet. Případné hrozby je nutné odvrátit a naopak příležitosti je vhodné využít a přispět tak k rozvoji regionu.

Celkově lze tedy říci, že nyní je nezbytné na základě provedené analýzy vymezit strategické oblasti rozvoje regionu, sesbírat projektové náměty a posoudit jejich soulad s rozvojovou oblastí i přínos pro realizátora a pro region jako celek. Jednotlivé projekty by se měly vzájemně tématicky i geograficky doplňovat, aby jejich přínos byl maximalizován a docházelo tak v daném časovém horizontu ke vzniku synergických efektů.

S ohledem na nedostatek místních finančních zdrojů je zřejmé, že nebude možné financovat veškeré zdejší rozvojové aktivity z místních zdrojů a bude třeba na financování aktivit veřejného, soukromého i neziskového sektoru využít vícezdrojové financování formou grantů a dotací. Následné rozvojové dokumenty by tedy měly obsahovat nejen tématické oblasti, na které se bude region v následujících letech orientovat, ale také přehled potenciálních zdrojů vhodných ke spolufinancování jednotlivých projektů. Těmito zdroji mohou být jak národní finance, tak zejména prostředky z fondů Evropské unie, které jsou vyčleněny na programové období 2007 - 2013.

9. ZDROJE

1. Administrativní registr ekonomických subjektů, URL¹⁵: <http://www.info.mfcr.cz/ares/ares.html>
2. Český statistický úřad, URL: <http://www.czso.cz>
3. Integrovaný portál MPSV: Zaměstnanost, URL: <http://portal.mpsv.cz/sz>
4. Nabídka podnikatelských záměrů a neziskových aktivit, zpracovatel: STROHMER s.r.o., 4/ 2008
5. Nákladní železniční přeprava Českých drah: URL: <http://www.cargo.cz>
6. Oficiální stránky Mariánskolázeňska, dobrovolného svazku obcí, URL: <http://mariansko-lazensko.cz>
7. Oficiální stránky města Lázně Kynžvart, URL: <http://www.laznekynzvart.cz>
8. Oficiální stránky města Mariánské lázně: URL: <http://www.marianskelazne.cz>
9. Oficiální stránky města Planá, URL: <http://www.muplana.cz>
10. Oficiální stránky obce Dolní Žandov, URL: <http://www.dolnizandov.cz>
11. Oficiální stránky obce Drmoul, URL: <http://obecdrmoul.cz>
12. Oficiální stránky obce Chodová Planá, URL: <http://www.chodovaplana.cz>
13. Oficiální stránky obce Lestkov, URL: <http://home.tiscali.cz/lestkov>
14. Oficiální stránky obce Lipová, URL: <http://www.obecclipova.cz>
15. Oficiální stránky obce Ovesné Kladruby, URL: <http://www.ovesnekladruby.cz>
16. Oficiální stránky obce Stará Voda, URL: <http://www.staravoda.cz>
17. Oficiální stránky obce Trstěnice, URL: <http://trstenice.kolonial.info/index.html>
18. Oficiální stránky obce Tři Sekery, URL: <http://mesta.obce.cz/trisekery>
19. Oficiální stránky obce Valy, URL: <http://valy.hyperlink.cz>
20. Oficiální stránky obce Velká Hleďsebe, URL: <http://www.velkahledsebe.cz>
21. Oficiální stránky obce Vlkovice, URL: <http://www.vlkovice.cz>
22. Oficiální stránky obce Zádub-Závišín, URL: <http://www.kr-karlovarsky.cz/obce/Zadub>
23. Otevřená encyklopedie Wikipedia, URL: <http://cs.wikipedia.org>
24. Ředitelství silnic a dálnic ČR, URL: <http://www.rsd.cz>

¹⁵ Uniform Resource Locator (Jednotný lokátor zdrojů)